

Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische opgraving: Baarle-Hertog, Randweg Baarle N260. Gemeente Baarle-Hertog (Vlaanderen, België) en gemeente Baarle-Nassau (Nederland)

Provincie: Antwerpen	Gemeente: Baarle-Hertog
	Deelgemeente: Baarle-Hertog
Adres:	
Kadaster: Afdeling:	
Sectie: D	Percelen: 37a(partim), 38b(partim), 39a(partim)
Sectie: E	Percelen: 6a2(partim), 6b2(partim), 11g(partim), 6s(partim), 7l(partim), 8a(partim), 9(partim)
Sectie: F	Percelen: 43a(partim), 37c2(partim)

Inleiding

Onderstaande bijzondere voorwaarden kunnen door de bouwheer gebruikt worden om offertes of prijsvoorstellen op te vragen. Een uitvoerder die voldoet aan de gestelde vereisten moet op basis van de verder aangehaalde gegevens in staat zijn om de opgraving naar behoren uit te voeren.

Daarnaast heeft dit document als doel om de kwaliteit van de opgraving te waarborgen. Het wordt in zijn actuele vorm als bijzondere voorwaarden gehecht aan de opgravingsvergunning die de uitvoerende archeoloog bij aanvang van de opgraving in zijn bezit dient te hebben. In deze zin zijn alle bepalingen bindend. De uitvoerder dient aan te tonen hieraan te voldoen bij de aanvraag van de opgravingsvergunning. Indien de uitvoerder afwijkt van de bijzondere voorwaarden kan dit leiden tot de opschorting van de opgravingsvergunning of tot het niet vrijgeven van de gronden.

Sectorale juridische bepalingen

Onroerend Erfgoed

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat:

- Decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10

maart 2006, 27 maart 2009 en 18 november 2011, hierna genoemd het archeologiedecreet.

- Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 9 mei 2008, 4 december 2009, 1 april 2011 en 10 juni 2011, hierna genoemd het archeologiebesluit.
- Ministerieel besluit van 13 september 2011 tot bepaling van de minimumnormen voor de registratie en documentatie bij archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem en de wijze van rapportering tot uitvoering van artikel 14, §3, van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, hierna genoemd de minimumnormen.

Conform art. 4 § 2 van het archeologiedecreet zijn de eigenaar en de gebruiker verantwoordelijk voor de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden. Ze dienen de archeologische monumenten te bewaren en te behoeden voor beschadiging. Indien dit niet 'in situ' kan, moet dit 'ex situ' gebeuren, via een opgraving.

Om een archeologische opgraving te kunnen uitvoeren moet er een opgravingsvergunning bij Onroerend Erfgoed aangevraagd worden.

De vergunning wordt verleend op persoonlijke naam van de leidinggevende archeoloog (vergunninghouder) en geldt voor een welbepaalde site en voor een welbepaalde termijn.

Bijzondere voorwaarden

Conform art. 14 § 2 van het archeologiebesluit hebben de bijzondere voorwaarden bepaald in de opgravingsvergunning voorrang op de algemene voorwaarden bepaald in art. 14 § 1. Daar waar de in deze vergunning bepaalde voorwaarden afwijken van de minimumnormen hebben de bijzondere voorwaarden voorrang. Wanneer de bijzondere voorwaarden bijkomende verplichtingen opleggen ten opzichte van de minimumnormen, vervangen deze de minimumnormen niet. Zij vormen bijkomende vereisten.

Indien de vergunninghouder door omstandigheden genoodzaakt is om af te wijken van de onderstaande methoden of andere beslissingen moet nemen die van wezenlijk belang kunnen zijn voor het verdere onderzoek, dient dit vooraf voorgelegd te worden aan Onroerend Erfgoed en aan de opdrachtgever. Beslissingen hieromtrent worden schriftelijk bevestigd en verantwoord in het rapport.

Contactpersoon/auteur:	L. van der Meij
E-mail:	leendert.vandermeij@rwo.vlaanderen.be
Telefoon:	0032-3 224 62 18
Contact:	Lange Kievitstraat 111-113, bus 53, 2018 Antwerpen
Indien afwezig:	0032-3 224 62 10
Referentie:	Randweg Baarle
Datum:	18/12/2013

1. Randvoorwaarden

De opgraving moet worden uitgevoerd in goede terreinomstandigheden. Dit betekent o.m. dat:

- De weersomstandigheden dermate zijn dat ze een goede waarneming toelaten. De vergunninghouder voorziet een scenario voor het geval de opgraving moet worden uitgesteld omwille van slechte weersomstandigheden.
- Het terrein volledig toegankelijk is. Het verwijderen van verharding, puin of begroeiing gebeurt zonder schade te berokkenen aan het bodemarchief. De vergunninghouder inspecteert indien nodig het terrein op voorhand.
- De opgravingszone visueel en/of fysiek is afgescheiden van andere zones waar werken uitgevoerd worden.
- De vergunninghouder een duidelijk zicht heeft op eventueel aanwezige leidingen.
- De werf is ingericht conform de vigerende arbeidswetgeving.
- Er voorzien is in voldoende signalisatie en eventuele omheiningen, conform de vigerende wetgeving.
- Er indien nodig een veiligheids- en gezondheidsplan is opgemaakt conform de vigerende wetgeving.
- De uitvoering van de opgraving in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen inzake bodemverzet.
- Er duidelijke afspraken zijn over:
 - wie de kraan levert;
 - de stockage en afvoer van de grond;

- wie de bemaling voorziet in geval van wateroverlast;
- het terug dichten van de putten en herstel terrein;
- communicatie met de pers.

De vergunninghouder bekommt van de opdrachtgever een grondplan van de bestaande toestand op en een ontwerpplan (X-Y, binnen een plaatselijk stelsel) van het terrein, zowel digitaal als analoog.

De vergunninghouder meldt de aanvang van de opgraving tijdig aan het College van Burgemeester en Schepenen, aan Onroerend Erfgoed Antwerpen en tevens aan de Archeologische Dienst Antwerpse Kempen (ADAK).

De vergunninghouder meldt de aanvang van de archeologische opgraving aan de het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Antwerpen (leendert.vandermeij@rwo.vlaanderen.be).

Deze vergunning dient in origineel exemplaar aanwezig te zijn op het terrein tijdens de uitvoering van het onderzoek.

2. Beschrijving van het project en onderzoeksvragen¹

2.1. Beschrijving

De provincie Noord-Brabant heeft het initiatief genomen voor de omlegging van de doorgaande wegen N260 en N639 te Baarle. Het project heeft tot doel om de veiligheid en leefbaarheid in de kern van Baarle te verbeteren. Op basis van het milieu-effect-rapport is voor de gemeenten Baarle-Hertog en Baarle-Nassau gekozen een randweg aan te leggen. Deze randweg doorkruist de oostelijk van Baarle gelegen akkers. Onder deze akkers bevinden zich archeologische waarden. Een definitief archeologisch onderzoek in vorm van een opgraving is noodzakelijk, omdat de grondwerkzaamheden voor de aanleg van de weg zullen leiden tot een verstoring van het archeologisch bodemarchief. De archeologische waarden ter plekke van het wegtracé zullen door middel van een opgraving behouden worden. Dit definitieve archeologisch onderzoek zal er toe leiden dat de archeologische waarden als vondstcomplex in woord en beeld *ex situ* behouden zullen blijven.

De archeologische prospectie werd uitgevoerd door ADC ArcheoProjecten in de periode van 17 november 2008 tot 21 januari 2009. In totaal werden 102 sleuven aangelegd. In het wegtracé zijn tijdens Inventariserend VeldOnderzoek proefsleuven in totaal 18 vindplaatsen aangeduid. Gebouw-structuren zijn herkend en erven konden worden afgebakend. Vanaf Boschhoven- gelegen ten Noorden van Baarle - tot aan de Turnhoutseweg ten zuiden van Baarle komen over bijna de volledige lengte van het tracé bewoningssporen uit de Vroege-IJzertijd voor. Maar mogelijk bevinden zich hier ook nog bewoningssporen uit de Bronstijd en Midden- en Late-IJzertijd tussen. Opvallend is dat er geen concrete aanwijzingen in het vooronderzoek zijn gevonden voor Romeinse bewoning. Er moet echter rekening mee gehouden worden dat deze in het definitieve onderzoek nog wel te voorschijn kunnen komen in het plangebied. Middeleeuwse bewoningssporen komen voor rond

¹ Onderzoeksvragen uit: Programma van Eisen; Opgraving Randweg Baarle N260. Gemeente Baarle-Hertog (Vlaanderen, België) en gemeente Baarle-Nassau (Nederland). Definitief Onderzoek in opdracht van de Provincie Noord-Brabant.

de Sint Salvatorkapel en ter hoogte van Reth en mogelijk ter hoogte van Boschhoven. Tevens zijn sporen uit de Tweede Wereldoorlog aangetroffen.

Ten oosten van de weg Boschhoven ligt vindplaats 3 een vuursteen-vindplaats. Micromorfologisch onderzoek heeft aangetoond dat de niveaus waarin de houtskool en het vondstmateriaal zijn aangetroffen op natuurlijke wijze zijn ontstaan en de locatie vervolgens door betreding is beïnvloed. De vindplaats is globaal begrensd. Een nadere waardestelling en precieze begrenzing moet nog plaatsvinden. Mogelijk betreft het een jachtkamp. Op basis van het gesteente (kwartsiet van Tienen) is een datering in het Mesolithicum het meest waarschijnlijk.

Het archeologisch monument Nijhoven Sint Salvatorkapel ligt ten westen van het plangebied ter hoogte van Nijhoven. Het kerkterrein ligt weliswaar buiten het plangebied maar vormt wel het belangrijkste archeologisch fenomeen voor het plangebied. Het bevat resten van de voormalige opeenvolgende Sint Salvatorkerken. Het terrein bevat een grafveld en een kerk- en nederzettingsterrein uit waarschijnlijk de Vroege t/m Late Middeleeuwen. Het terrein leverde aardewerk uit de Romeinse tijd en Middeleeuwen (Pingsdorf) op. Het betreft een stenen kerk met houten en stenen voorlopers. Over de datering van deze kerken bestaat onzekerheid, maar de eerste houten fase zou mogelijk ergens in de Volle Middeleeuwen ("woudkappeltje", rond 1100) te dateren zijn. Graven en huisplattegronden (paalgaten) dateren mogelijk uit de 8e eeuw ("vroeg graven") (Glazema 1950).²

Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat een plaggendeek aanwezig is. De dikte van dit plaggendeek varieert tussen 30 cm en 120 cm. De vondstlagen bevinden zich direct onder het plaggendeek.

In beginsel zal circa 13 ha (131.856 m²) worden vrijgelegd d.m.v. opgravingsputten, waarvan ca. 3 ha (27.564 m²) in België. Afhankelijk van de resultaten zal nog eens ca. 3 ha (31.785 m²) kunnen worden vrijgelegd d.m.v. opgravingsputten, waarvan ca. 0,4 ha (4000 m²) in België. Met opgravingsvlakken worden de archeologisch leesbare vlakken bedoeld binnen een archeologische opgraving.

2.2. Doel- en Vraagstelling

Het doel van de archeologische opgraving is de archeologische waarden in het plangebied door middel van een definitieve archeologisch onderzoek *ex situ* te behouden. Dit doel wordt gerealiseerd doordat de tijdens het proefsleuvenonderzoek vastgestelde vindplaatsen optimaal onderzocht zullen worden, waarbij de grondsporen in woord en beeld gedocumenteerd zullen worden en de vondsten geborgen en zonodig geconserveerd. De opgravingsgegevens zullen een inhoudelijke bijdrage leveren aan de kennis over en de reconstructie van de bewoningsgeschiedenis van het archeologisch landschap dekkandeland Alphen-Baarle. Daarbij dient met name inzicht te worden verkregen in de fasering en de dynamiek van de bewoning.

De vraagstelling van het onderzoek zal gericht zijn op meerdere archeologische perioden. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

² Uit: Programma van Eisen; Opgraving Randweg Baarle N260. Gemeente Baarle-Hertog (Vlaanderen, België) en gemeente Baarle-Nassau (Nederland). Definitief Onderzoek in opdracht van de Provincie Noord-Brabant en: Van der Veken (red.), 2009: *Randweg Baarle-Nassau (NL) – Baarle-Hertog (B). Een inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven*, in ADC Rapport 1815, Amersfoort.

Algemene onderzoeksvragen

- A1. Wat is de aard, omvang (in lengte richting) en verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?
- A2. Aan welke complextypen zijn de aangetroffen sporen toe te wijzen?
- A3. Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?
- A4. Uit welke periode dateren de sporen?
- A5. Wat voor type sites en off-site patronen kunnen worden onderscheiden en hoe laten deze zich ruimtelijke begrenzen?
- A6. Zijn er fossiele akkerzones ruimtelijke te begrenzen en zo ja waar?
- A7. Welke materiaal categorieën zijn aanwezig en wat is de vondstdichtheid per site?
- A8. Kan op basis van het organisch materiaal (verkoold en onverkoold) een landschapsreconstructie gemaakt worden en zo ja hoe zag het landschap tijdens de bewoning eruit?
- A9. Kan op basis van het culturele materiaal en organisch materiaal (verkoold en onverkoold) een reconstructie van de bestaanseconomie worden gemaakt en zo ja hoe zag deze economie eruit?
- A10. In hoeverre is de aanwezigheid van de afzonderlijke vindplaatsen landschappelijk te verklaren?
- A11. Wat is de dichtheid aan nederzettingen in het plangebied per archeologische (Archis) periode?
- A12. Uit welke perioden dateren de in het plangebied aanwezige fossiele akkerlagen?
- A13. Welke gelaagdheid is in het antropogene dek (plaggendek) te onderscheiden?

Specifieke onderzoeksvragen voor nederzettingen uit de verschillende aanwezige perioden.

- B1. Welke structuren zijn aanwezig (huizen, bijgebouwen, greppels, waterputten, wegen) op de vindplaatsen? En laat dit ruimtelijk zien.
- B2. Zijn er aanwijzingen voor verbouwingen van gebouwstructuren en zo ja welke zijn dat?
- B3. Zijn er complete erven te onderscheiden? En zo ja geef dit ruimtelijk weer.
- B4. Zijn er meerdere gebruiksfasen in de erven te onderscheiden en zo ja welke zijn dat?
- B5. Zijn er binnen de erven activiteiten-zones te onderscheiden? En zo ja benoem deze en geef deze ruimtelijk weer.
- B6. Maken de erven deel uit van een groter geheel en zo ja wat voor geheel is dat?
- B7. Is er sprake afgescheiden/begrensde nederzettingsterreinen en wat voor nederzettingen betreft het (*Einzel-, Doppelhöfe*, etc.)? En zo ja laat dit ruimtelijke zien.
- B8. Wat is de datering van de structuren op basis van vondsten, de typologie van de structuren en/of dendrochronologische dateringen van hout uit structuren? En geef hier per structuur inzicht in.
- B9. Wat is de functie van de structuren op basis van vondsten en sporen?
- B10. Wat is de functie van de erven op basis van de structuren vondsten en sporen? En geef dit ruimtelijk weer.
- B11. Hoeveel fasen kunnen worden onderscheiden per nederzetting? En geef dit aan per structuur.
- B12. Welke cultuurgewassen en welke wilde planten bevinden zich in de nederzettingen?
- B13. In welk opzicht sluiten de onderzoeksresultaten aan bij het beeld van het bewoningspatroon zoals deze in de onderzoeksresultaten van het onderzoek rondweg Alphen naar voren zijn gekomen?

- B14. In welk opzicht wijken de onderzoeksresultaten af van het beeld van het bewoningspatroon zoals deze in de onderzoeksresultaten van het onderzoek rondweg Alphen naar voren zijn gekomen?
- B15. Is er per archeologische periode een fasering aan te brengen van de bewoningsporen? En zo ja, geef dit ruimtelijk per spoor aan.
- B16. Wat zou de dichtheid aan nederzettingen in het archeologisch landschap dekkende Alphen-Baarle zijn op basis van de resultaten van dit onderzoek per archeologische (Archis) periode?
- B17. Wat is de oriëntatie van de gebouwstructuren uitgesplitst naar huizen en bijgebouwen per periode.

Steentijd

- C1. Is op vindplaats 3 sprake van één of meerdere steentijdsites?
- C2. Wat is de omvang en de kwaliteit van de site(s)?
- C3. Wat is de laterale spreiding van de artefacten en afval binnen het onderzochte gebied?
- C4. Wat is de verticale spreiding van de artefacten en afval binnen het onderzochte gebied? In hoeverre manifesteren er zich lagen?
- C5. Welke formatieprocessen liggen ten grondslag aan de spreiding van artefacten?
- C6. Wat is de datering van de artefacten en bij welke type artefact zijn de afzonderlijke vondsten in te delen?
- C7. Zijn er grondsporen (incl. palen en staken) aanwezig? Zijn deze geassocieerd met antropogene (lithische) mobilia? En hoe zijn deze verspreid binnen het onderzochte gebied?
- C8. Zijn er verschillende activiteiten-zones te onderscheiden en zo ja welke?
- C9. Wat is de interpretatie van de archeologische sporen en artefacten?

Prehistorie en Romeinse tijd

- D1. Zijn er – hoe gering dan ook (verkleuringen/kuilen) – aanwijzingen voor sporen uit het Laat-Neolithicum, Bronstijd en/of Midden-IJzertijd (NOaA, hoofdstuk 17) en Romeinse tijd en zo ja waar blijkt dat uit?
- D2. In hoeverre zijn de sporen waar handgevormd aardewerk uitkomt, daadwerkelijk in de IJzertijd te dateren of stammen zij uit de Romeinse tijd?
- D3. In hoeverre zijn de sporen waar Romeins materiaal uitkomt, daadwerkelijk Romeins of zijn zij van Middeleeuwse oorsprong?

Middeleeuwen

Aangenomen wordt dat de eerste kerken in de Kempen in de 8^e eeuw in domeincentra werden gesticht. In de secundaire centra zou daar pas sprake van zijn vanaf de 12^e eeuw. De oude grafvelden raken in de 8^e eeuw buiten gebruik. De afwezigheid van begravingen bij nederzettingen doet vermoeden dat deze nu gelokaliseerd werden bij parochiekerken in de domeincentra. Het ontbreekt in Zuid-Nederland aan vrijwel elke vorm van archeologische informatie aangaande kerkgebouwen en grafritueel uit de jaren 750 – 1050.

- E1. In hoeverre is er continuïteit aantoonbaar tussen de vroege en late Middeleeuwse sporen?
- E2. Zijn er aanwijzingen dat op vindplaats 13 sprake is van een domeincentrum en zo ja welke aanwijzingen zijn dat?
- E3. Zijn er aanwijzingen voor een religieus (Christelijke) karakter van de vindplaats 13 en zo ja welke aanwijzingen zijn dat?
- E4. In welke mate is er sprake van hergebruik van Romeins materiaal.
- E5. Wat is de relatie tussen de laat-Middeleeuwse bewoning en het plaggendek?

Nieuwe Tijd

F1. Zijn er aanwijzingen dat de zigzaggende grondsporen op de vindplaatsen 13 en 14 te interpreteren zijn als een anti-tank greppel uit de Tweede Wereldoorlog en zo ja welke aanwijzingen zijn dat? En zo nee, welke functie heeft dit grondspoor dan gehad?

Vochtige laagte: kolk, brongebied beek, ven

G1. Wat is de aard van de vochtige laagte ten oosten van de kapel?

G2. Hoe is deze laagte in de loop der eeuwen gebruikt?

G3. Zijn er aanwijzingen voor rituele deposities in deze laagte? Aan welke culturele traditie(s) kunnen de evt. aanwezige archeologische sporen en het archeologisch materiaal worden toegeschreven en wat zijn de argumenten?

3. Wetenschappelijke begeleiding

Indien tijdens de opgraving blijkt dat de expertise die de vergunninghouder voorzien heeft onvoldoende is, kan Onroerend Erfgoed Antwerpen bijkomende expertise eisen, zonder dat de uitvoerder dit kan inroepen als meerwerk.

De wetenschappelijke begeleiding kan aanbevelingen formuleren inzake methodiek of opgravingsstrategie aan Onroerend Erfgoed Antwerpen en de vergunninghouder. Indien Onroerend Erfgoed akkoord gaat met de geformuleerde aanbevelingen dient de vergunninghouder deze ter harte te nemen.

De vergunninghouder vraagt minstens wetenschappelijke begeleiding aan de Archeologische Dienst Antwerpse Kempen (Stephan Delaruelle; +32 (0)14 44 33 85)

4. Veldwerk³

4.1. strategie

Voor de uitvoering van het terreinwerk geldt de minimale personeelsbezetting zoals vermeld in hoofdstuk 9. Personeel.

4.2. aanleg vlakken

De afgraving gebeurt door een kraan waarvan de bakbreedte minstens 2 m bedraagt.

Het onderzoeksgebied waar de opgraving zal plaatsvinden, valt in 3 deeltrajecten uiteen. Het totale onderzoeksgebied loopt vanaf Boschhoven (Belslijntje) in het noorden tot de Turnhoutseweg in het zuiden. In dit gebied liggen 5 gebieden Belgisch grondgebied. De breedte van de werkputten varieert tussen de 15 m en 30 m, maar bedraagt in beginsel 25 m. De lengte van de werkputten zullen in beginsel 45 m bedragen. Afhankelijk van de plaatselijke omstandigheden (zie beneden) en de kromming van het tracé kunnen de werkputten echter korter zijn en mede afhankelijk van de situatie ter plekke (bijv. aanwezige perceelgrenzen, wegen, bestaande bebouwing, beplanting of andere hindernissen en nationale grenzen). De nummering

³ Met aanvullingen uit: Programma van Eisen; Opgraving Randweg Baarle N260. Gemeente Baarle-Hertog (Vlaanderen, België) en gemeente Baarle-Nassau (Nederland). Definitief Onderzoek in opdracht van de Provincie Noord-Brabant

van de werkputten begint bij nr. 201 (en eindigt met nr. 408) om ze te kunnen onderscheiden in nummering van de werkputten van het vooronderzoek.

In beginsel wordt er één opgravingsvlak aangelegd. Uit het vooronderzoek is gebleken dat ca. 7% van het op te graven areaal met een oude akkerlaag is overdekt. Daar waar een oude akkerlaag nog aanwezig is, worden twee opgravingsvlakken aangelegd. Deze oude akkerlaag dient als een archeologische laag onderzocht te worden.

Het definitieve opgravingsvlak van de werkput wordt waar nodig manueel geschaafd en wordt vervolgens gefotografeerd, ingekrast en getekend op schaal 1:50. Het vlak wordt gewaterpast en sporen worden gecoupeerd. Bij gebruik van een *robotic totalstation* geldt een nauwkeurigheid met als resultaat dat de verbeelding van de archeologische sporen op de A0-hardcopies op een schaal van 1: 50 “natuurgetrouw” zijn weergegeven.

Opgelegde opgravingsvlakken mogen niet betreden worden met de kraan en/of ander zwaar materieel.

Het veldwerk wordt dermate georganiseerd dat er efficiënt en wetenschappelijk verantwoord wordt opgegraven. Er wordt gestreefd naar een maximale afstemming van kranen en grondverzet enerzijds en opgravingsploeg(en) anderzijds.

Opgravingsputten dienen dusdanig aangelegd te worden dat er een goed ruimtelijk inzicht is over de grondsporen en dat alle plannen naadloos aansluiten tot één overzichtelijke allesporenkaart van het hele terrein.

Er moeten maatregelen genomen worden tegen overlast door regen- en/of grondwater, die niet schadelijk zijn voor het bodemarchief. Bij de plaatsing ervan wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van dit bodemarchief en de op te graven zones.

4.3. vlakregistratie

Indien een spoor zich tegen de putwand bevindt, wordt het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren.

Oppervlaktevondsten worden ingezameld in vakken met zijden die maximaal één of meer afmetingen van 5 meter vertonen. Deze vakken worden genummerd en op plan aangeduid. De vondsten worden geregistreerd volgens vak.

Vlaktekeningen worden schaal 1:50 getekend (zie boven voor *robotic totalstation*) , tevens worden op deze tekeningen de TAW- resp. NAP-hoogten van het vlak aangegeven en de locatie waar de profieltekeningen en foto's zijn gemaakt. Profielen en coupes worden schaal 1:20 getekend. Op de profieltekeningen worden de TAW- resp. NAP-hoogten gezet en tevens zal de hoogte van het opgravingsvlak van de werkput aangegeven worden op de tekening.

Alle grondsporen en structuren zullen in het vlak worden gedocumenteerd. Uitsluitend over bij welke structuren grondsporen behoren wordt uitputtend in het veld onderzocht. De vlakvondsten zullen worden verzameld per spoor en indien zij niet aan een grondspoor zijn te relateren, verzameld in vakken van 5 bij 5 meter. Grondsporen worden altijd gecoupeerd.

Ten overvloede het volgende: ook grondsporen (inclusief sloten, veldwegen, verdedigingslinies, schansen, etc.) en vondsten uit de Nieuw Tijd (inclusief Tweede Wereldoorlog) worden gedocumenteerd.

4.4. spoorbewerking en -registratie

Bij het fotograferen van sporen en coupes wordt het spoornummer vermeld op het fotobordje.

Er dienen foto's gemaakt te worden van de algemene situatie, de vlakken, de profielen, van grondsporen in het vlak en van de coupes. Ook dienen fragiele en/of belangwekkende vondsten op de plaats van aantreffen gefotografeerd te worden.

4.5. Vondsten⁴

Aanlegvondsten worden in de regel per vak van 5 x 5 m verzameld, maar indien sprake is van vondstconcentraties (bijv. concentratie scherven bij 25 per m²), worden ze als puntlocaties ingemeten.

Anorganische artefacten

Voor het onderzoeksgebied worden met name nederzettingenvondsten verwacht: vuurstenen artefacten, natuursteen, bouwmateriaal, aardewerk, brons, ijzer en mogelijk edelmetaal. In de laagte achter de kapel worden mogelijk depotvondsten verwacht: aardewerk, bronzen, ijzeren, zilveren en gouden voorwerpen.⁵

Organische artefacten

In de laagte ten oosten van de kapel ("kolk", brongebied beekdal) geldt een verhoogde kans op het aantreffen van organische vondsten. Rekening dient gehouden te worden met been, gewei, (constructie-)hout en leer.

Archeozoölogische en botanische resten

In de regel worden onverbrande archeozoölogische en botanische resten op de zandgronden niet goed bewaard. Desondanks moet het vinden van dierlijk botmateriaal (verbrand en onverbrand), houtskool en verkoold graan niet uitgesloten worden.

4.6. stalen

Indien meerdere pollenbakken gebruikt worden voor één profielopname dienen de verschillende pollenbakken minimaal 10 cm te overlappen. Alvorens de pollenbak(ken) uit het profiel te verwijderen, worden ze gefotografeerd.

Beerputten en afvalkuilen worden bemonsterd en gezeefd met het oog op de analyse van het consumptiepatroon.

Organische artefacten

Nederzettingen: In de regel worden onverbrande organische materialen op de zandgronden niet goed bewaard. De kans op het aantreffen van onverkoolde

⁴ Met aanvullingen uit: Programma van Eisen; Opgraving Randweg Baarle N260. Gemeente Baarle-Hertog (Vlaanderen, België) en gemeente Baarle-Nassau (Nederland). Definitief Onderzoek in opdracht van de Provincie Noord-Brabant

⁵ Met aanvullingen uit: Programma van Eisen; Opgraving Randweg Baarle N260. Gemeente Baarle-Hertog (Vlaanderen, België) en gemeente Baarle-Nassau (Nederland). Definitief Onderzoek in opdracht van de Provincie Noord-Brabant

organische vondsten in nederzettingscontext is daarom gering. Desondanks moet wel rekening gehouden worden met het aantreffen van paalkernen in paalsporen en met constructiehout van waterputten (verbrand en onverbrand). Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn geen organische artefacten - anders dan deze twee categorieën - aangetroffen.

Archeozoölogische en botanische resten

Met verkoolde vondsten (houtskool, verkoold graan, etc.) moet in de nederzettingscontext rekening worden gehouden. Bij eerder onderzoek op het terrein zijn vroegmiddeleeuwse graven ontdekt, waarin het skeletmateriaal bewaard bleek. Tijdens het proefsleuvenonderzoek is geen noemenswaardig archeozoologisch materiaal aangetroffen. Ook de monsters van botanische macroresten waren niet geschikt voor verdere analyse. Het esdek heeft kwalitatief goede pollenmonsters opgeleverd.

De verwachting is dat in de vochtige laagte ("kolk", brongebied beekdal) gelegen ten oosten van de kapel pollen en zaden goed bewaard zijn gebleven.

4.7. bodemprofielen

In elke werkput wordt tenminste één profiel (kolom-opname tot minimaal 50 cm onder het niveau waarop de sporen zichtbaar zijn) volledig gedocumenteerd (tekening, beschrijving en evt. foto) en geïnterpreteerd. Bij veranderingen in de bodemopbouw of stratigrafie binnen de werkput worden meerdere kolommen geregistreerd. Bij complexe profielen moeten aaneengesloten profielopnamen gemaakt worden. Interpretatie van deze profielopnamen geschiedt door een fysisch geograaf/bodemkundige. Alle archeologisch grondsporen worden in het vlak en in de profielopnamen gedocumenteerd.

4.8. metaaldetectie

Sporen waarbij de metaaldetector een signaal gaf, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt. Ingezaamelde vondsten worden op plan gezet met vondstnummer en de code Md. Ingezaamelde metaalvondsten worden beschermd tegen degradatie van het materiaal.

Het 'tussenvlak' dient systematisch, laagsgewijs en vlakdekkend, visueel en met de metaaldetector te worden afgezocht op vondsten. Indien deze aanwezig zijn wordt een beoordeling gemaakt wat de reden is van hun aanwezigheid op dat niveau in verband met de formatieprocessen. Tevens dient bij het verdiepen naar het definitieve opgravingsvlak (niveau waarop de sporen leesbaar zijn) van de werkput en de proefsleuf systematisch en vlakdekkend met de metaaldetector de werkput en de proefsleuf afgezocht te worden op metaalvondsten. Metaalvondsten worden nauwkeurig op x-, y- en z-coördinaat ingemeten.

Het opgravingsvlak van de werkput wordt ook systematisch en vlakdekkend met de metaaldetector afgezocht op vondsten. Metaalvondsten worden nauwkeurig op x-, y- en z-coördinaat ingemeten. Ook het stort uit de werkputten en de proefsleuven en uit gecoupeerde grondsporen worden onderzocht met de metaaldetector.

4.9. begravingen

Bij het aantreffen van begravingen wordt het bevoegd gezag hiervan direct op de hoogte gesteld. Er volgt een overleg tussen bevoegd gezag, opdrachtgever en

opdrachtnemer. Naar aanleiding van dit overleg zal een besluit genomen worden op welke wijze met deze archeologische waarden zal worden omgegaan. Dit kan variëren van planaanpassing tot meerwerk.

4.10. contextgebonden bepalingen

In het veld dient altijd duidelijk te zijn met welk nationaal erfgoed we van doen hebben. In het veld wordt gewerkt met één registratie methode die achteraf echter probleemloos te scheiden is.

Dit houdt in dat op de veldtekeningen de nationale landsgrenzen worden ingetekend en dat reeds in het veld op de tekening wordt gemarkeerd of we van doen hebben met Vlaams of Nederlands erfgoed. Op alle tekeningen, vondstenlijsten, sporenlijsten, tekeningenlijsten, monsterlijsten, fotolijsten, vondstcontainers, etc. wordt onder vermelding van VLAANDEREN of NEDERLAND gemarkeerd of er sprake is van Vlaams of Nederlands erfgoed. Als onderdeel van de aanbesteding zal een Plan van Aanpak worden gevraagd waarin het bedrijf beschrijft hoe dit aspect in de opgravingsregistratie zal worden verwerkt.

Er wordt gewerkt met een doorlopende vondstnummering. Op het moment dat een nationale grens echter wordt overschreden, wordt altijd op een nieuw formulier (vondstenlijst, sporenlijst, tekeningenlijst, monsterlijst, fotolijst, etc) of een tekeningvel begonnen en gedocumenteerd.

Nederlandse en Vlaamse archeologische objecten dienen tevens apart verzameld te worden, zowel fysiek (vondstcontainer: zak, doos, kist) als in registratie (nieuw vondstnummer).

Er wordt gewerkt met een doorlopende sporennummering. Nederlandse en Vlaamse archeologische sporen en lagen worden echter altijd apart geregistreerd (nieuw spoornummer).

4.11. vindplaatsen op Belgisch grondgebied

Vindplaats 7

Deze vindplaats zal in beginsel worden opgegraven met de werkputten 236 t/m 244 en 390. Afhankelijk van de resultaten van deze werkputten 236, 237, 238, 239, 240 en 390 zullen de werkputten 234, 235, 387, 388, 389, 389, 391, 392 en 393 opgegraven worden.

Na het documenteren van de opgravingsputten 236, 237, 238, 239, 240 en 390 volgt een overleg tussen bevoegd gezag, opdrachtgever en opdrachtnemer, waar de opdrachtnemer de opgravingstekeningen en de bijbehorende vondsten presenteert. Naar aanleiding van dit overleg zal een besluit genomen worden welke werkputten aanvullend opgegraven zullen worden. Werkput 234 bevindt zich op Belgisch grondgebied. Van Belgische zijde zal het Vlaams Gewest bij het overleg vertegenwoordigd zijn door een medewerker van de buitenafdeling Antwerpen met een medewerker van Archeologische Dienst Antwerpse Kempen als adviseur.

Vindplaats 8

Aansluitend aan vindplaats 7 bevindt zich vindplaats 8 (IJZ/PREH) en loopt tot de Oordeelsestraat. Deze vindplaats zal in beginsel worden opgegraven met de werkputten 247 t/m 260. Afhankelijk van de resultaten van de werkputten 247 en 248 zullen de werkputten 245 en 246 onderzocht worden. Afhankelijk van de resultaten van de werkputten 259 en 260 zullen de werkputten 378 en 379 onderzocht worden. De werkputten 247 t/m 256 bevinden zich op Belgisch grondgebied.

Na het documenteren van de opgravingsputten 247, 248, 259 en 260 volgt een overleg tussen bevoegd gezag, opdrachtgever en opdrachtnemer, waar de opdrachtnemer de opgravingstekeningen en de bijbehorende vondsten presenteert. Naar aanleiding van dit overleg zal een besluit genomen worden welke werkputten aanvullend opgegraven zullen worden.

Vindplaats 10

Aansluitend op vindplaats 9 bevindt zich vindplaats 10 (IJZ/PREH). Vindplaats 10 zal tracé-breed worden opgegraven met de werkputten 280 t/m 290. De werkputten 280 t/m 284 bevinden zich op Belgisch grondgebied.

Vindplaats 15

Deze vindplaats (IJZ/NT) ligt voor het grootste deel op Belgisch grondgebied. Het tracé zal hier op het hoge deel van de vindplaats over de volle breedte worden opgegraven. De werkputten 380 t/m 386 zullen volledig worden opgegraven. Deze liggen allen op Belgisch grondgebied.

Vindplaats 17

De vindplaats (IJZ/ME) ligt op Belgisch grondgebied. Het tracé zal hier in 12 werkputten over de volle breedte worden opgegraven (werkputten 349 t/m 360). De breedte van de werkputten varieert tussen de 15 m en 25 m.

Vindplaats 18

De vindplaats (PREH/IJZ) ligt voor een deel op Belgisch grondgebied (werkputten 361 t/m 366). Vindplaats 18 zal in beginsel worden opgegraven met de werkputten 367 t/m 372 en 406 t/m 408. En de werkputten 362, 363, 366, 374 en 375 die geschakeld opgegraven moeten worden. Afhankelijk van de resultaten van de werkputten 262, 363, 366, 374 en 375 zullen de werkputten 361, 364, 365, 373, 376 en 377 opgegraven worden.

Na het documenteren van de opgravingsputten 262, 363, 366, 374 en 375 volgt een overleg tussen bevoegd gezag, opdrachtgever en opdrachtnemer, waar de opdrachtnemer de opgravingstekeningen en de bijbehorende vondsten presenteert. Naar aanleiding van dit overleg zal opdrachtgever een besluit genomen worden welke werkputten aanvullend opgegraven zullen worden. Van Belgische zijde zal het Vlaams Gewest bij het overleg vertegenwoordigd zijn door een medewerker van de buitenafdeling met een medewerker van Archeologische Dienst Antwerpse Kempen als adviseur.

Overlegmomenten vinden plaats voor de vindplaatsen: 1, 3, 5, 6, 7(B), 8, 9 en 18 (B).

4.12. heropvulling

De archeologische uitgravingen kunnen pas terug worden gevuld, rekening houdend met de wetgeving rond bodemverzet en de richtlijnen van de opdrachtgever, nadat het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Antwerpen daarvoor de toestemming geeft.

De moderne bouwvoor (teelaarde) wordt machinaal apart verwijderd, gescheiden gehouden van de overige grond (en evt. als laatste teruggestort). Het (eventueel) aanwezige esdek wordt eveneens apart machinaal verwijderd tot ongeveer 20 cm boven het beoogde definitieve opgravingsvlak van de werkput, gescheiden gehouden van de overige grond en apart teruggestort. De laatste 20 cm wordt ook apart gehouden en als eerste weer teruggestort.

Bij het terugstorten van de grond is bijzondere aandacht ter plekke van de vochtige laagte ten oosten van de kapel en de waterputten. De grond moet aldaar in een verdichtingstoestand terug gevuld worden die gelijkwaardig is aan de omgeving. Behoudens deze specifiek omschreven situatie, dient de eindsituatie van het opgegraven gebied overeen te komen met de beginsituatie.

5. Conservatie en natuurwetenschappelijk onderzoek

Tijdens het veldwerk worden stalen genomen in het kader van natuurwetenschappelijk onderzoek. Welke stalen worden geselecteerd voor waardering (assessment) gebeurt in samenspraak met het agentschap Onroerend Erfgoed, de vergunninghouder, de opdrachtgever en de wetenschappelijke begeleiding. De vergunninghouder stelt een eerste degelijk beargumenteerd voorstel tot selectie op.

Stalen genomen in het kader van natuurwetenschappelijk onderzoek worden gewaardeerd (assessment).

Meting:

- 45 VH⁶ waardering houtskoolstalen (C14 + determinatie)
- 90 VH waardering hout (dendrochronologie + determinatie)
- 4 VH waardering crematie
- 4 VH waardering inhumatie
- 6 VH pollenmonsters (30 preparaten)
- 40 VH zadenmonsters

5.1. Analyses en dateringen

Op basis van de resultaten van de waardering wordt, in overleg met het agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen, de vergunninghouder, de opdrachtgever en de wetenschappelijke begeleiding een analyseprogramma opgemaakt van de stalen die relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Meting:

- 45 VH C14datering houtskool
- 90 VH dendrochronologie
- 4 VH pollenmonsters (20 preparaten)
- 20 VH zadenmonsters
- 4 VH crematiebegravingen
- 4 VH inhumatiebegravingen en fysisch – antropologisch onderzoek

5.2. Conservatie

Welke vondsten worden geselecteerd voor conservatie gebeurt in samenspraak met het agentschap Onroerend Erfgoed, de vergunninghouder, de opdrachtgever en de wetenschappelijke begeleiding. De vergunninghouder stelt een eerste degelijk beargumenteerd voorstel tot selectie op. De eindbeslissing m.b.t. conservatie ligt bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

⁶ VH = Vermoedelijke hoeveelheden

Meting:

- 4 VH micro-opgraving, restauratie en conservatie van containers (-vrijwel-compleet vaatwerk van aardewerk of glas)

6. Verwerking

De determinatie van de vondsten gebeurt volgens bestaande typologische classificatiesystemen, met verwijzing naar het gehanteerde systeem.

7. Rapportage

7.1. Evaluatierapport

Het evaluatierapport wordt binnen de 60 werkdagen na het beëindigen van het veldwerk overgemaakt aan het agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen, de wetenschappelijke begeleiding, de (inter)gemeentelijke dienst, en de opdrachtgever.

Het evaluatierapport omvat minstens:

- een overzichtsplan van de opgravingsputten/vlakken op leesbare schaal;
- een korte beschrijving van de resultaten;
- een overzichtsplan met aanduiding van de contexten van de diverse staalnames;
- een beargumenteerd voorstel voor selectie van de staalnames voor natuurwetenschappelijk onderzoek en te conserveren vondstmateriaal;
- een voorstel voor timing afronden natuurwetenschappelijke onderzoek;
- een voorstel voor timing voor het afwerken van het eerste conceptrapport; met een maximumtermijn van 2 jaar na het beëindigen van het veldwerk voor de oplevering van een door her agentschap Onroerend Erfgoed goedgekeurd eindrapport.

Kaarten worden als pdf- bestand en als GISshapefile aangeleverd.

7.2. Conceptrapport

Het rapport wordt in conceptvorm bezorgd aan het agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen, de wetenschappelijke begeleiding, de (inter)gemeentelijke dienst, en de opdrachtgever binnen de voorgestelde timing . De inhoud hiervan stemt overeen met de inhoud van het eindrapport zoals omschreven in de minimumnormen en de bepalingen hieronder. Het agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen, de aanvullende wetenschappelijke begeleiding, de (inter)gemeentelijke dienst, en de opdrachtgever bezorgen hun opmerkingen aan elkaar en de vergunninghouder. De vergunninghoudend archeoloog verwerkt de opmerkingen in een herwerkt conceptrapport.

Nadat de opmerkingen van het agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen, de wetenschappelijke begeleiding, de (inter)gemeentelijke dienst, en de opdrachtgever zijn verwerkt wordt het herwerkte conceptrapport bezorgd aan het agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen.

Het rapport bevat naast de bepalingen uit de minimumnormen minstens:

- een historische kadering door interpretatie van historische kaarten, iconografische bronnen en literaire bronnen, geïllustreerd met het nodige beeldmateriaal;
- gegeorefereerde gedetailleerde plannen van de opgravingsputten in kleur;
- de gemiddelde diepte van het archeologisch leesbare niveau ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing en het maaiveld;

- een beschrijving en verantwoording van afwijkende methodiek indien dit noodzakelijk was (zie pagina 3);
- de resultaten van het natuurwetenschappelijk onderzoek;
- een beschrijving van de resultaten met inbegrip van een antwoord op de onderzoeksvragen;
- een wetenschappelijke samenvatting (1 pagina), zowel in het Nederlands als minstens in één vreemde taal, te weten; Frans, Duits, of Engels;
- Locatie waar het vondstmateriaal wordt bewaard;
- Bijlagen:
 - Fotolijst
 - Sporenlijst
 - Vondstenlijst
 - Coupetekeningen
 - Alle gedurende de prospectie getrokken vlakfoto's, profielfoto's, detailfoto's en foto's van de gezette coupes

Kaarten worden zowel analoog als pdf- bestand en als GISshapefile aangeleverd.

7.3. Eindrapport

Na goedkeuring van het conceptrapport door het agentschap Onroerend Erfgoed kan de laatste conceptversie worden opgemaakt als eindrapport.

Naast de twee exemplaren die overgemaakt dienen te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed Brussel (minimumnormen art. 73) wordt minimaal 1 digitaal exemplaar en 1 analoog exemplaar van het eindrapport afgeleverd aan:

- de opdrachtgever;
- het agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen;
- degene die de (wetenschappelijke) begeleiding of advisering verzorgt;
- het College van Burgemeester en Schepenen, dan wel de (inter)gemeentelijke dienst waaraan de bevoegdheid voor archeologie is toegewezen.

Bij het analoge exemplaar mogen de bijlagen worden aangeleverd op een digitale gegevensdrager.

Het rapport vermeldt in het colofon het ISBN/ISSN nummer of het nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan.

Analoge exemplaren worden gedrukt in degelijke kwaliteit en met foto's en afbeeldingen in kleur.

De vergunninghouder bezorgt ten laatste bij aflevering van het eindrapport het ingevulde opvolgingsformulier aan Agentschap Onroerend Erfgoed Brussel.

Het opgravingsarchief bevat minstens:

- alle opgravingsdocumentatie, aangemaakt volgens de minimumnormen;
- het rapport;
- alle gereinigde vondsten gesorteerd volgens context en voorzien van een label;
- selectie staalnames;
- toestemming selectie van staalnames.

8. Uitvoeringstermijn

De vergunninghouder formuleert zelf een onderbouwd voorstel inzake termijn terreinwerk en termijn rapportage, uitgedrukt in werkdagen.

Deze termijn omschrijft het aantal werkelijk te presteren dagen, met uitsluiting van de wettelijke feestdagen en de vakantiedagen waarop de personeelsleden recht hebben.

9. Personeel

De dagelijkse uitvoering van de opgraving ligt in handen van minstens:

- één archeoloog-projectleider (vergunninghouder). Hij/zij:
 - dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°);
 - is minimaal 3 dagen per werkweek aanwezig op het terrein;
 - beschikt over minstens 480 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV, waarvan minstens;
 - 240 werkdagen op landelijke sites;
 - in archeoregio: Kempen
 - op bodemtype: Zand
 - op type site: Bewoning
- één archeoloog-teamleider. Hij/zij;
 - dient houder te zijn van een diploma zoals omschreven in het archeologiebesluit (artikel 12, 1°);
 - is voltijds aanwezig op het terrein;
 - beschikt over minstens 240 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV, waarvan minstens;
 - 120 werkdagen op landelijke sites;
 - in archeoregio: Kempen
 - op bodemtype: Zand
 - op type site: Bewoning
- 1 archeoloog-veldtechnicus. Hij/zij;
 - is voltijds aanwezig op het terrein;
 - beschikt over minstens 120 werkdagen opgravingservaring, aangetoond via CV, waarvan minstens;
 - 60 werkdagen op landelijke sites / stadscontexten;
 - in archeoregio: Kempen
 - op bodemtype: Zand
 - op type site: Bewoning
- 3 medewerker(s) zonder specifieke diplomaveren. Zij zijn:
 - is voltijds aanwezig op het terrein, waarvan;
 - minstens één met ruime aantoonbare ervaring met metaaldetectie)

Voor de rapportage worden minstens archeoloog-projectleider en de archeoloog-teamleider ingezet.

De materiaalanalyses worden uitgevoerd door specialisten met aantoonbare ervaring op de verschillende gebieden van de materiële cultuur (metaal, aardewerk, natuursteen, etc. en ecologie (botanie, archeozoölogie, fysische antropologie, etc.)) uit de betreffende perioden. De kennis en ervaring van de periode en materie-specialisten dient door middel van curricula vitae en publicatielijsten aangetoond te worden.

Het specialistisch onderzoek en de uitwerking van het vondstmateriaal staat onder leiding van een of meer periodespecialist(en) met ruime kennis van vondstgroepen uit de IJzertijd en de Vroege en Volle Middeleeuwen in hun specifieke Noord-Brabantse en Vlaamse context.

Een fysisch geograaf of bodemkundige met een ruime bodemkundige specialisatie in zandgronden of een archeoloog met zeer ruime en relevante bodemkundige en fysisch-geografische ervaring wordt ingezet voor de interpretatie van de bodemprofielen.

De leden van de Heemkundekring Amalia van Solms worden in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan de opgraving.

10. Vergaderingen

De vergunninghouder organiseert een startvergadering voorafgaand aan de opgraving, tussentijdse werfvergaderingen en een eindvergadering met de opdrachtgever en de erfgoedconsulent van Onroerend Erfgoed Antwerpen. De vergunninghouder neemt verslag. De (wetenschappelijke) begeleiding wordt hierop uitgenodigd.

Bij de startvergadering worden de afspraken en het plan van aanpak overlopen. De vergunninghouder doet tijdens de startvergadering eveneens een voorstel van timing voor de tussentijdse vergaderingen.

Tijdens de tussentijdse vergaderingen worden de voorlopige resultaten van het archeologisch onderzoek overlopen. Tevens wordt de methodiek besproken en het verloop van de opgraving binnen het ontwikkelingsproject. De vergunninghouder neemt deel aan deze vergaderingen.

Bij het aantreffen van begravingen wordt een tussentijdse vergadering georganiseerd.

Overlegmomenten vinden plaats voor de vindplaatsen: 1, 3, 5, 6, 7(B), 8, 9 en 18 (B).

Tijdens de eindvergadering wordt het verloop van de opgraving geëvalueerd en de timing voor het rapport besproken. Voorts doet de vergunninghouder een gemotiveerd voorstel voor het inzetten van de posten voor conservatie en natuurwetenschappelijke analyses.